

Historisk fra bunnen

MEDLEMSBLAD NORSK DYKKEHISTORISK FORENING

WWW.DYKKEHISTORISK.NO

POST@DYKKEHISTORISK.NO

Årgang 2 nr. 3

September 2012

Noen norske deltagere ved kammeret brukt ved dypdykkingseksperimenter i den britiske

Foreningen arrangerte som kjent en dykkehistorisk tur til Portsmouth og området rundt i dagene fredag 27. – mandag 30. april. Vi hadde invitert de andre nordiske foreningene, og det kom en svenske i tillegg til 9 norske. Allerede fredag kveld traff vi noen av våre kollegaer i den britiske foreningen til en bedre middag i gamle Ports-

Turen til Portsmouth i april 2012

mouth.

Lørdag startet det faglige programmet. Vi møttes (vi bodde på forskjellige hoteller) på fergen til Gosport, en tur rett over havnen fra Portsmouth. Her ble vi møtt av tre biler og kjørt først til graven til Sara Deane konen til en av oppfinnerne av hjelmdykkerutstyret. Her hadde HDS fått satt opp en ny gravstein. Den gamle var forsvunnet for mange år siden. Vi var den første gruppen som besøkte stedet etter at steinen var kommet på plass.

Derfra dro vi til museet som foreningen der borte åpnet i fjor. Nå hadde de fått på

plass en del store gjenstander utenfor museet. En dykkerklokke fra rundt 1975, to trykkammer, det en klinket, det andre var brukt for dype eksperimentdykk, en observasjonsklokke, en gammel klokke av typen brukt på HMS «Reclaim» på rekorddykket i Norge i 1956 og en panserdykker av Neufeldt und Kuhnke type. Inne var museet delt opp etter emne. Militær dykking, hjelmdykking, inshore dykking, offshore dykking og teknisk og sportsdykking. En utrolig mengde utstyr på et begrenset område inne i en kanonstilling som var bygget for å beskytte innseilingen til marinebasen i Portsmouth. Fra museet dro (forts. side 4)

Program for HDS konferansen i Birmingham 2012

Det blir som vanlig fire foredrag den 10. november. Førstemann ut er Antonio Badias fra Spania som skal snakke om spansk dykkehistorie.

Nummer to er Ian Taylor hvis bestefar var bergings-sjef for Cox and Danks og Metal Industries under he-

vingen av rundt 50 tyske krigsvrak i Scapa Flow på Orknøyene. Ian vil snakke om denne sannsynligvis største bergningsoperasjon i historien.

Så kommer Jean-Claude Le Pêchon som vil snakke om Paul Bert. Han var den første som studerte dykkemedi-

sin og betraktes vel som dykkemedisinens «far».

Tilslutt vil Gary Wallace-Potter fortelle om dykkeren William Walker som reddet en katedral. Et arbeid som ble avsluttet for 100 år siden. (se reportasje fra vår tur til Portsmouth.

Om kvelden festmiddag.

TERMINLISTE 2012 – 2013

2012

Historical Diving Conference, Birmingham 10. November

enquiries@thehds.com

“Lutefisken” Dykkekonferanse Oslo 30. november

2013

NDHF generalforsamling 8. mars i Larkollen

post@dykkehistorisk.no

NDHF Nordisk/internasjonalt dykkehistorisk arrangement, Bergen 7. – 9. juni

post@dykkehistorisk.no

NUI Dykkeseminar Bergen 20. og 21. november

agl@nui.no

I dette nummeret:

TUREN TIL PORTSMOUTH 1-4

PROGRAM HDS KONFERANSEN 2012 1

TERMINLISTE 1

RAPPORT FRA FINLAND 2-3

ARTIKKEL 4

ARTIKKEL 5

ARTIKKEL 6

Rapport fra det internasjonale dykkehistoriske treffet i Finland 2012.

Ved Bjørn W. Kahrs.

I år var det den nystartete dykkehistoriske foreningen i Finland som var vertskap for det nordiske internasjonale dykkehistoriske treffet. Arrangementet fant sted i Turku/Åbo fra den 8. til 10. juni. Treffet arrangeres av de nordiske foreningene på omgang, men har internasjonal deltagelse.

I år kom deltagerne fra Tyskland, Nederland, Belgia, Danmark, Norge og Finland. Noen av oss traff hverandre om bord på fergen fra Stockholm til Turku. En flott båttur ut gjennom skjærgården ut fra Stockholm. Neste morgen ble vi møtt av formannen i den finske foreningen Jouku Moisala som ledet en kortesje av biler hjem til Harri Jylhä for å spise frokost og se på hans dykkehistoriske samling. Derfra dro vi ned på kaien hvor dykkingen skulle finne sted neste dag, men også der hvor hotelskipet M/S «Bore», hvor utlendingene var innkvartert, lå fortøyd. Skipet er og en del av museumskomplekset Forum Marinum. På tidlig ettermiddag dro vi så til draktprodusenten Ursuk. En moderne bedrift hvor de produserte dykkerdrakter, overlevningsdrakter osv. Imponerende at de klarer seg i konkurransen med lavkostland. Vel tilbake i Turku var det å gjøre seg klar for aftenens «Get together». Denne var etter invitasjon fra bystyret i Turku om bord på fullriggeren «Soumen Joutsen». Her ble vi ønsket velkommen av et shantykor som fremførte flotte sanger. Etter taler var det god mat og god drikke. En flott åpning av arrangementet.

Neste dag var det historisk dykkeoppvisning. Først med finnenes replika av en av Mårten Triewalds to klokker som han beskrev og tegnet i 1734. Dette er en mindre klokke enn vår og har fått navnet Mårten under et dykketreff i fjor. Så fikk vi se et dykk med en kopi av verdens eldste dykkerdrakt The Old Gentleman of Rahe. (Avbildet på side 1 i siste medlemsbrev nr. 2—2012) Kanskje ikke for de store dyp, men dykkerdrakten fungerte. Så gikk det slag i slag. Dykking med Siebe Gorman, dansk toboltshjelm og en Dräger DM 40 (et lukket hjelmdykkerutstyr) og den finske sykkelpumpeforsynte trehjelm og en nikkepumpeforsynte Miller Dunn hjelm. Det ble og dykket med en kopi produsert i Nederland av det første kommersielt produserte demandstyrte pusteutstyret nemlig et Denayrouze og Rouquayrol utstyr. (Et utstyr den norske marinen kjøpte rundt 1870) Alt med løpende kommentering på finsk, men og, for noen utstyr, på engelsk. I forbindelse med treffet var det og en utstilling med representanter fra den finske marinen, et firma som drev med undervannssurvey med bl.a. side scan sonar og det finske sportsdykkerforbundet. Finnene hadde og fått laget egne frimerker for dette dykkehistoriske treffet. Under all dykkingen hadde vi redningsdykker i beredskap fra det finske redningsselskapet.

På ettermiddagen var det gjentakelse av morgenens program, noe som ga noen av deltagerne mulighet til å besøke resten av museumsutstillingene på Forum Marinum. Om kvelden var det middag i restauranten på Forum Marinum med overrekkeelse av gaver.

Søndag forflyttet vi oss til mer landlige omgivelser. Vi fikk nå anledning til å dykke i et nedlagt, vannfylt steinbrudd hvor sikten i vannet var utrolig mye bedre enn i havnen i Turku. Det ble mye klokkedykking, men og mulighet for å dykke med et oksygenapparat som danskene hadde restaurert. Det ble og dykket med den åpne Miller Dunn hjelmen.

To dykkere i den finske klokken.

Lørdagen var været grått med enkelte lette regnbyger, søndagen hadde vi strålende solskinn og noen skulle nok brukt solkrem med høy faktor for vi ble litt solbrent. Etter dykkingen her var det tid for retur til Turku, hente bagasje og komme oss om bord på fergen til Stockholm etter et strålende arrangement av våre finske venner.

Kopi produsert i Holland av David Dekker & Co av Denayrouze og Rouquayrol demand pusteutstyr fra ca. 1870. Dykker Auni Somero. I bakgrunnen Jouku Moisala, formann i den finske foreningen. Foto: Kazu Takegawa

Et bilde fra Portsmouthturen.

Alle deltagerne fra Sverige og Norge ved Sara Deane's gravstein.

Foto: John Bevan

vi videre til «The Bunker». Dette var et lokale hvor foreningen hadde lager, et bibliotek/klasserom. Her holdt John Bevan, formann i den britiske foreningen et foredrag om Gosport og stedets betydning for utviklingen av hjelm-dykkerutstyret. Så var det tid for lunsj som vi spiste om bord i et fyrskip, som i dag var klubblokale/pub for en lokal yachtklubb.

Derfra dro vi til Kevin Casey's hus som også inneholdt hans postordrebutikk for dykkehistoriske bøker og grafiske trykk av dykkehistorisk interesse. En liten gullgrube for dem som ønsker å kjøpe slike objekter. Nå kunne vi takke foreningens medlemmer for en flott dag før de satte oss av utenfor ubåtmuseet. Resten av dagen brukte vi her med omvisning på ubåt og ikke minst se miniubåten X-24 som var brukt på to forskjellige angrep på Bergen havn under krigen. Så var det å ta den korte fergeturen tilbake til Portsmouth. Dette var kvelden vi hadde håpet å besøke Sally Port Hotel og pub, men stedet var stengt. Det var her Lionel «Buster» Crabb bodde natten før sitt fatale «spiondykk». I stedet ble det en italiensk restaurant.

Søndagen var satt av til å besøke Portsmouth Historic Dockyards. Her ligger HMS «Victory», flagg- skipet til admiral Nelson i slaget ved Trafalgar, slaget som sikret britisk herredømme på havet i Napoleonskrigen. HMS «Warrior» det første krigsskipet med dampmaskin om bord. «Mary Rose» museet. Skipet var ikke tilgjengelig da de holder på å bygge et nytt museum rundt henne. I tillegg er her flere andre museer, antikvitetsforretninger. Vi hadde en billett som gjorde det mulig med en båttur på havnen og å besøke et museum for alle typer ammunisjon brukt gjennom hundrevis av år med krigføring helt opp til i dag. Det var en dag hver enkelt kunne gjøre som de ville.

Mandag dro de fleste av oss til Winchester for å høre om dykkeren som med sine egne hender reddet en katedral fra å kollapse. Et arbeid som ble avsluttet for 100 år siden. Her ble vi møtt av en utrolig flink guide som ga oss flott innføring om hvordan katedralen holdt på å falle fra hverandre da fundamentering var begynt å gå i oppløsning., arbeidet som ble forsøkt for å rette opp skadene og hvorfor de tilslutt måtte bruke dykker. I løpet av fem år grov de over 250 sjakter inn under grunnmuren ved å grave seg gjennom tømmer- og torvlag og ned til fast grunn, for så å tette mot vannintrengning slik at de kunne bygge opp nye fundamenter for grunnmuren. Et imponerende arbeid. I hovedsak ble alt dykkerarbeid utført av William Walker, som og har fått sin statue inne i katedralen og en byste i hagen utenfor katedralen. I puben William Walker spiste vi lunsj før vi dro våre forskjellige veier tilbake til Norge. Og det store spørsmålet til slutt var: Hvor reiser vi neste år? Kanskje til Italia?

Deltagere rundt noen av gjenstandene utenfor dykkemuseet.